Nr. 6.

Warszawa

27 listopada / 9 grudnia 1865 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

STAN TARGU I POŁOŻENIE OGÓLNE.

Kilka jest przyczyn ogołocenia targu naszego z gotówki; do głównych należą: umieszczenie znacznego kapitału w pożyczce premjowéj, użycie zasobów i kredytu na będącą w obiegu kampanję cukrowniczą w kraju i budowę domów w Warszawie. Według przypuszczalnych obliczeń, trzy te operacje wymagały do 5 miljonów rubli, których prawie w całości dostarczyła Warszawa. Nic więc dziwnego, że wielkie jest poszukiwanie pieniędzy, a chęć umieszczania w papierach publicznych wcale się nie objawia. Listy Zastawne prawie bez zmiany: 7 grudnia $83^1/_6$%. Akcje dróg żelaznych W. W. i Terespolskiéj były kupowane, pierwsze podniosły się na r. 80 ($133^1/_3$) ostatnie 100.

Kursa wexlowe zniżają się oprócz wiedeńskich: na Berlin $120^4/_5$, Londyn $121^1/_9$, Wiedeń 116.

Ceny pszenicy zaczynają się podnosić w portach pruskich. Są skazówki stałego podwyższenia; najważniejsza jest ta okoliczność, że przywozu ze Stanów Zjednoczonych spodziewać się nie można, a to z powodu wielkiego braku w Stanach południowych.

Położenie finansowe Austrji jest na drodze stanowczéj poprawy: Belcredi, minister stanu i Larish, m. skarbu, okazują się gorliwymi i światłymi stronnikami postępu ekonomicznego; pod ich wpływem gabinet zaprowadza oszczędności w administracji, układa traktaty handlowe z mocarstwami Zachodniemi; dąży do przywrócenia waluty normalnéj na podstawie metalicznéj,—do wypłacalności z początkiem r. 1867 przyrzeczonéj. Nowa pożyczka w znacznéj części użyta będzie na opłacenie Bankowi soldo od długu skarbowego, prawem z 27 grudnia 1862 r. ustanowionego.

Na giełdzie paryskiéj panuje jeszcze nieufność do niektórych akcij przemysłowych, wywołana sztucznie przez koalicję spekulantów na obniżenie *niżników* (baissiers), których cała zręczność polega na sprawieniu panicznéj obawy i doprowadzeniu do tak zwanych *baranich sprzedaży* (ventes mantonnières). Nową dziś w Paryżu spekulacją jest zbywanie papierów włoskich dla nabycia świeżych obligów austrjackich. Nie przesądzając ekonomicznego znaczenia takiego *przebierstwa* (arbitrage), łatwo pojąć, że w każdym razie rodzi ono nową niepewność i zamieszanie we wzajemnym stosunku rozmaitych wartości.

Miedź znacznie podrożała w skutek wypowiedzenia wojny przez Hiszpanję republice chilijskiéj i blokady jéj portów. Może też spekulacja wyprowadzi od nas zdawkową miedzianą monetę, za co byśmy się nie gniewali. Bilon biały, choć nietrwały, już lepiéj celowi odpowiada; ale najwłaściwiéj byłoby przyjąć bilon bronzowy w rodzaju francuskiego albo belgijskiego.

KURSA GIEŁDY.

w tygodniu od 1 do 7 grudnia.

	Stopa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 1 grud.	Sobota 2	Poniedz. 4	Wtorek 5	Środa 6	Czwar. 7	Stosunek ost. do par na 100i
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	.	$81{,}75^{5}/_{9}$	$81^{3}/_{4}$
kupon	.	.		.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstkowe (zł. 500)	4	75	104	.	.	.	.	104	$138^{3}/_{4}$
Certyf. banku na Obl. cz. *A* (z. 300).	5	45	53,50	.	.	.	.	52,50	$116^{2}/_{3}$
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	27,25	.	.	.	.	27	90
„ „ „ *B* (z. 200)	5	30	34	.	.	.	.	34,25	$114^{1}/_{6}$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	15	6,15	.	.	.	.	6,15	41
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa (100)	5	100	110,67	110,75	110,75	110,50	110,75	110,75	$110^{3}/_{4}$
Metaliki (300) lutowe	4	100	99,83	.	.	.	.	100	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	.	.	.	.	.	.
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj).	5	100	.	.	92	.	.	.	92
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	15	12,41	$12{,}43^{1}/_{3}$	12,52	$12{,}49^{5}/_{6}$	$12{,}46^{2}/_{3}$	$12{,}47^{1}/_{2}$	$83^{1}/_{6}$
kupon	.	.	. .	.	.	.	.	$0{,}27^{1}/_{2}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	80	.	.	$133^{1}/_{3}$
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	70	.	70	.	69,67	69,75	$69^{3}/_{4}$
„ „ Teresp. (100)	5	100	100	100	100	.	.	.	100
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	124	.	.	.	.	124,50	$98^{3}/_{5}$
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4^{1}/_{2}$	100	93	.	.	.	.	93	93
2. Wexle.									
Berlin........(Tal. 100) 2 mies	.	92,85	112,50	112,50	112,35	$112{,}27^{1}/_{2}$	112,35	$112{,}12^{1}/_{2}$	$120^{4}/_{5}$
Gdańsk....... (100) „	.	92,85	112,35	112,35	112,35	.	.	111,90	$120^{1}/_{2}$
Hamburg.....(M. B. 300) „	.	141,02	.	.	.	.	.	.	.
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,30	7,65	7,65	7,64	7,62	$7{,}63^{1}/_{2}$	7,63	$121^{1}/_{9}$
Paryż........(Fran. 300) 2 „	.	75	91,80	91,80	91,65	.	91,50	$91{,}57^{1}/_{2}$	$122^{1}/_{10}$
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,85	106,50	.	.	.	.	107,70	116
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.		.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,26	.	.	.	.	6,26	$121^{1}/_{3}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	$3{,}61^{1}/$	.	.	.	.	$3{,}61^{1}/_{2}$	$120^{1}/_{3}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA ESKONTY: Bank pol. 6%.—Franc. 4%.—Angiels. 6%.—Prus. 7%.—Austr 5%.

CENY

	Warszawa w upł. tygodniu	Łęczyckie	Piotrkowskie
Robotnik:			
Dzień męski	. .	0,15— 0,22½	0,22½
„ żeński	. .	0,10— 0,12	0,12
„ sprzężajny	. .	. .	0,75
Koń roboczy	. .	40,00—60,00	. .
Wół „	. ,	33,00—50,00	32,40
Krowa	. .	. .	27,00
Jałowizna	. .	. .	16,00
Zboże:			
Pszenica *korzec*	4,54 —7,12½	3,00— 6,60	6,31
Żyto „	4,58 —4,86	3,75— 4,00	3,54
Jęczmień „	2,62½ --3,15	2,70— 3,00	2,71
Owies „	1,68 —1,92½	1,50— 1,80	1,54
Groch „	4,90 —5,25	4,00	4,43
Kartofle „	1,20 —1,35	1,00	1,19
Mięso wołowe *funt*	. .	. .	. .
Ryby „	. .	0,12— 0,15	. .
Masło „	0,35	0,23½	. .
Jaja *kopa*	0,77½	. .	. .
Wódka 78° *garniec*	0,84 —0,86	. .	0,65
Wódka 78° *wiadro*	2,57½—2,63½	. .	. .

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

1. Eskonta (skup):

a) Wexli krajowych.

	rubli
Pozostawało po 29 listop.	1.227.507, 27
Skupiono do 5 grudnia włącznie	67.850, 52½
	1.295.357, 79½
Zwroty do d. 5 grudnia czynią	91.190, 37
Pozostaje d. 5 grudnia	1.204.167, 42½

b) Wexli zagranicznych.

Do 5 grudnia nic się nie zmieniło.

2. Zaliczenia na zastaw papierów publicznych:

W d. 28 listopada wynosiły	1.157.535, 05
Włącz. po 5 grud. udzielono zaliczeń	103.121, 97
Razem	1.260.657, 02
Zwrócono po tęż datę	66.788, 77
Pozostaje w zaliczeniach	1.193.868, 25

3. Pożyczki na zastaw towarów:

(w składzie warszawskim).

Z dniem 30 listop. pożyczki wynosiły:		
Na zastaw wełny	467.682, 02½	
„ „ innych towar.	179.302, 93½	
		646.984, 96
Po d. 5 grudnia włącznie udzielono:		
Na zastaw wełny	3.070	
„ „ innych towar.	—	
		3.070
Razem: na zast. wełny	470.752, 02½	
na zast. innych towar.	179.302, 93½	
		650.054, 96
Po d. 5 grud. wł. zwróc.		rubli
Na zastaw wełny	9.260	
„ „ innych towar.	1.650	
		10.910
Poz. w poż. w d. 6 grud.		
Na wełnę	461.492, 02½	
Na inne towary	177.652, 93½	
		639.144, 96

4. Zaliczenia na zastaw kosztowności.

W d. 29 listopada wynosiły	472.867, 69
Włącznie po 5 grud. udzielono zaliczeń	6.911, 51
Razem	479.779, 20
Zwrócono po tęż datę	2.352, 30
Pozostaje w zaliczeniach	477.426, 90

5. Otwarte kredyta.

Było w zaliczeniach	3.500.331, 18$^2/_4$
Do 5 grudnia wieczór wydano	525.169, 41
	4.025.500, 59$^2/_4$
Do 5 grudnia wieczór wpłynęło	424.984, 64
Pozostało 5 grudnia wieczór	3.600.515, 95$^2/_4$

6. Pożyczki na machiny rolnicze, inwentarze i inne przedmioty.

W d. 1. październikawynosiły	305.556, 50
W ciągu listopada wypożyczył Bank	14.001, 42¾
Razem	319.557, 92¾
Zwroty w tymże miesiącu wynosiły	8.630, 26$^2/_4$
Pozostaje z d. 1 grud. w pożyczkach	310.927, 66¼

7. Stan kasy.

w dniu 5 grudnia.

Monety srebrne i złote	2.865.622, 68¼
Bilety Banku Polskiego	447.888
— kred. Cesarstwa	1.380.990
Razem	4.694.500, 68¼

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO
w d. 22—23 listopada 1865 roku.

STAN CZYNNY	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Fundusz metaliczny....	412.667028	361.625800
Portfel i zaliczenia na złoto..............	680.201629	475.114125
Zaliczenia na pap. publ. akcje................	72.382830	243.527500
Dług skarbu i inne wart.	157.927987	366.250000
	1.323.179470	1.446.517425

STAN BIERNY	B. francuski.	B. angielski.
	fran.	fran.
Bilety w obiegu........	875.607325	514.599000
Przekazy z term. kilkod.	6.900684	12.253575
Rachunki bieżące......	197.748496	475.576150
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony	7.044776	—
Inne passiva	53.378189	80.263700
	1.323.179470	1.446.517425

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

Dzieło angielskiego ekonomisty Goschen'a: *The theory of the foreign exchanges* (Teorja zamiany), które w krótkim przeciągu czasu już w piątém ukazało się wydaniu, przełożone zostało na język francuzki przez *Leona Say.*

Ph. Geyer.—Banken und Krisen. Leipzig 1865. W broszurze pod tym tytułem autor stara się przekonać, że powodem przesileń monetarnych są pewne wady organizacji banków, które chciałby usunąć przez ścieśnienie prawa emisji, t. j. ograniczenie jéj prawem. Dowody na to czerpie z logiki i statystyki. Zestawienie niektórych cyfr statystycznych, wziętych z działań banków angielskich, francuskich i amerykańskich, przedstawia wiele interesu i jest bardzo nauczające; wszakże nie dowodzi wcale tego, że operacje bankowe są powodem przesileń monetarnych, lecz objaśnia tylko, że tam gdzie działalność banków jest szeroko rozwinięta, wszelkie przesilenia odbijają się w ich operacjach. Wywód logiczny autora, że nie było przesileń monetarnych tam, gdzie nie było banków, i że dziś jeszcze nie ma ich tam, gdzie banki nie istnieją, zbyt jest jednostronny, by mógł służyć na poparcie założenia.

Tenże autor w obszerniejszéj pracy pod tytułem: *Frankreich unter Napoleon III Politisch-Oekonomische Skizzen. Leipzig* 1865, rozwodzi się szeroko nad nowszą historją francuskich finansów, kredytu i prawodawstwa handlowego. Usprawiedliwia bezwzględnie wszystkie zasady przyjęte przez rząd cesarski w gospodarstwie narodowém. Nadewszystko wychwala instytucję kredytu ruchomego (crédit mobilier). Niewchodząc w ocenienie tendencij autora, przyznać musimy jego pracy wielką wartość pod względem statystycznym. Szczególniéj ciekawe i nauczające są oddziały traktujące handel i reformę celną, gospodarstwo rolne i leśne, oraz marynarkę francuską.

Zapowiedziany jest w Paryżu nowy dziennik ekonomiczny: *La Mutualité.*

Jedność monetarna. W d. 20 listopada r. b. zebrała się w Paryżu konferencja między Francją, Belgją, Szwajcarją i Włochami, któréj przedmiotem jest dojście do jedności monetarnéj. Francja zrzekła się systemu polegającego na mięszanie 0,9 srebra i 0,1 miedzi, Szwajcarja używanego dotąd aljażu 0,8 srebra na 0,2 miedzi. Natomiast wszyscy się zgodzili na mięszaninę wloską 0,835 srebra i 0,165 miedzi. Francja ma zamiar zjednać następnie Hiszpanję, Portugalję, Szwecję i Stany Zjednoczone dla nowego systemu monetarnego.

W Austrji od 1 stycznia 1866 r. zniesione zostaje *prawo o lichwie*. Od tejże daty *porto od listów* ma być zniżone.

W Galicji gminy otrzymały pozwolenie zakładania kas oszczędności, pod własną odpowiedzialnością.

Pod Kutnem założoną została kapitałem spółkowym wielka cukrownia p. n. Konstancja, mogąca przerabiać dziennie do 2.300 korcy buraków i zatrudniać 600 robotników.

Gazeta Handlowa zwraca uwagę na brak organizacji jazdy omnibusowéj w Warszawie i zachęca do sformowania spółki, któraby według pewnego planu tę usługę publiczną z korzyścią dla siebie dokonywała. Spółki podobne istnieją w Paryżu, Wiedniu, a od niedawna i w Berlinie. Paryska spółka na kapitał zakładowy 22 miljony fr. daje 21% diwidendy, a 500-frankowe akcje jéj podniosły się do 1100 fr.

Telegraf rusko-amerykański. Minister *Clay* w Washingtonie, przesłał departamentowi stanu (State department), kopję układu między ruskim zarządem telegrafów i p. Hiram Sibley, pełnomocnikiem kompanji p. n. „*American Western Union Telegraph Company*,” o urządzenie komunikacji telegraficznéj między Rosją i Ameryką. Kompanja otrzymuje przywiléj na lat 33 od dnia otwarcia linji. Rząd ruski zapewnia jéj 40% czystego dochodu z depesz przez niego wysyłanych i odbieranych; zapewnia też ochronę linji, ale bez gwarancji; dozwala wprowadzenie bez cła materjałów do wykonania robót potrzebnych. (*Times*).

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.